

Kotimaisia e-kurssikirjoja korkeakouluille

- [Hankkeen toteutus](#)
- [Opiskelijoiden ja opettajien kokemukset e-kirjoista](#)
- [Sähkökirjat kurssikirjoiksi – Uusien jakelumallien mahdollisuudet](#)
- [Esityksiä ja artikkeleita](#)

Korkeakoulukirjastot ovat Suomessa opiskelijoille poikkeuksellisen merkittävä kurssikirjojen tarjoaja verrattuna moniin muihin maihin. Moni korkeakoulukirjasto haluaa hankkia kurssikirjoja pääasiassa e-kirjoina, mutta ongelmana on, että kotimaisia kurssikirjoja ei ole ollut riittävästi saatavana sähköisessä muodossa.

Kansalliskirjaston koordinoima FinELib-konsortio on vuodesta 2014 alkaen kehittänyt e-kurssikirjoille uudenlaisia lisenssimalleja, joilla kirjapula voidaan helpottaa tarjoamalla useille käyttäjille samanaikainen lukuoikeus e-kirjaan. Kaksivuotisen e-kurssikirjaprojektin tavoitteena oli laajentaa ja parantaa suomalaisten sähköisten kurssikirjojen tarjontaa ja käytettävyyttä korkeakouluissa. Lisäksi keräsimme tietoa e-kurssikirjojen sopivuudesta kirjastokäyttöön.

Pilottijakson aikana lukuvuonna 2015 – 2016 korkeakouluille oli Ellibsin verkkokirjakaupan kautta tarjolla yhteensä 250 uutta e-kurssikirjanimekettä Edita Publishingin, Gaudeamusin, PS-kustannuksen ja Vastapainon valikoimista. Näitä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen hankkimia kirjoja lainattiin korkeakouluissa lukuvuoden aikana yli 33 000 kertaa.

Vaikka hankkeella saatiin lisättyä kotimaisten e-kirjojen tarjontaa kirjastoille sopivilla lisenssimalleilla, ei nykyinen e-kirjatarjonta vielä riittänyt kattamaan kaikkia opettajien ja opiskelijoiden tarpeita. Hankkeessa saatujen myönteisten kokemusten toivotaan kannustavan kustantajia ja muita alan toimijoita tarjoamaan e-kirjoja kirjastoille myös jatkossa.

Hanke päättyi vuoden 2016 lopussa. Loppuraportti on luettavissa verkossa osoitteessa: [Kotimaisia e-kurssikirjoja korkeakouluille – FinELibin pilottiprojektin loppuraportti](#)

Hankkeen toteutus

Kotimaisten e-kurssikirjojen projekti käynnistyi keväällä 2014 ja se jatkui lukuvuoden 2015 – 2016 ajan. Hanketta veti Kansalliskirjasto, ja siihen osallistuivat useiden yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastojen lisäksi kustantajat Edita, Gaudeamus, PS-kustannus ja Vastapaino sekä e-kirjapalveluja tarjoava Ellibs.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat hankkia kustantajien tarjoamia e-kurssikirjoja pilottikäyttöön lukuvuoden 2015 – 2016 aikana Ellibsin verkkokirjakaupan kautta. E-kurssikirjanimekkeitä oli tarjolla kahdella vaihtoehdoisella hinnoittelumallilla:

- Lainakertapaketit: Kirjasto ostaa kirjakohtaisen paketin käyttökertoja (lainoja). Käyttökerrat vähenevät sitä mukaa, kun käyttäjät lainaavat kirjoja. Yhden lainauksen pituus on 7 vuorokautta. Yhtäaikaiselle käytölle ei ole muuta rajoitusta kuin jäljellä olevien lainauksien määrä.
- Yhtäaikaisten käyttäjien paketit: Kirjasto ostaa kirjakohtaisen paketin yhtäaikaista käyttäjiä, jolloin kirja voi olla lainassa yhtä aikaa korkeintaan tietyllä määrällä asiakkaita. Esim. 20 yhtäaikaisen käyttäjän lisenssillä kirja voi olla lainassa korkeintaan 20 asiakkaalla samanaikaisesti. Kirjastot voivat määrittellä lainan pituuden itse. Jos yhtäaikaisten käyttäjien määrä ylittyy, järjestelmä ohjaa käyttäjän tekemään varauksen kirjaan.

Pilottijakso loppui 31.7.2016.

Opiskelijoiden ja opettajien kokemukset e-kirjoista

Projektin osana kerättiin korkeakouluopiskelijoiden ja -opettajien kokemuksia e-kurssikirjoista ja niiden käytöstä verkkokyselyllä keväällä 2016. Kyselyt toteutettiin yhteistyössä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastojen kanssa.

Vastaukset osoittavat, että e-kirjat ovat jo osa opiskelijoiden ja opettajien arkea, ja parhaimmillaan ne myös nopeuttavat ja helpottavat opintoja ja opetusta. Paljon kehittämisen varaakin vielä on erityisesti käytettävyydessä ja saatavuudessa.

- [Raportti: FinELibin e-kirjakysely korkeakouluopiskelijoille ja -opettajille](#)
- [Lehdistötiedote kyselyn tuloksista 27.9.2016](#)
- [Englanninkielinen tiivistetty raportti: E-book Survey for Higher Education Students and Teachers in Finland](#)

Kyselyaineisto on Tietoarkistossa käytettävissä opiskeluun, opetukseen ja tutkimukseen:

- [Opiskelijakyselyn kyselyaineisto](#)
- [Opettajakyselyn kyselyaineisto](#)

Sähkökirjat kurssikirjoiksi – Uusien jakelumallien mahdollisuudet

Kansalliskirjasto ja Suomen Kustannusyhdistys järjestivät yhteistyössä projektin päätösseminaarin 8.11.2016 otsikolla "Sähkökirjat kurssikirjoiksi – Uusien jakelumallien mahdollisuudet". Alla seminaarin tallenteet ja muita materiaaleja.

- [Ohjelma](#)
- [Tallenne 1: aamupäivä](#)
- [Tallenne 2: iltapäivä](#)
- [Esityskalvot](#):
 - [Sähköiset kurssikirjat korkeakouluihin: FinELibin pilottihankkeen tulokset. Paula Mikkonen ja Iina Pelttonen, Kansalliskirjasto](#)
 - [Sähkökirjat Ellibs Library -palvelussa. Juha Tarvainen, Ellibs](#)

- Työntöä ja vetoa digiloikkaan: Kurssikirjallisuusskenaarioita Helsingin yliopiston kirjastossa. Seija Karvanen ja Marjo Kuusela, Helsingin yliopiston kirjasto
- Suomen Kustannusyhdistyksen ohje sähkökirjojen viittauskäytännöistä. Sakari Laiho, Suomen Kustannusyhdistys
- Sähkökirjat kurssikirjoiksi - katsaus tekijänoikeuksiin. Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto

Esityksiä ja artikkeleita

Kotimaisia e-kurssikirjoja korkeakouluille – FinELibin pilottiprojektin loppuraportti. Kansalliskirjaston Raportteja ja selvityksiä -sarja 1/2017.

Lehdistötiedote FinELibin pilottiprojektin loppuraportista

E-kirjat apuna opetuksessa - kokemuksia kotimaisten e-kurssikirjojen pilotoinnista korkeakouluissa. Yliopistopedagogiikka 2/2016.

E-kirja vai ei – korkeakouluopiskelijoiden ja -opettajien kokemuksia e-kirjoista. Tietolinja 3/2016.

E-kurssikirjat korkeakoulukirjastoissa - FinELibin projektin kuulumisia. Esitys Kansalliskirjaston Missä mennään -webinaarissa 16.2.2016.

[Licensing models for e-textbooks in Finland](#). Esitys seminaareissa Nordic E-book conference, 2.10.2015, Kööpenhamina ja SLiC eBooks Conference, 9.10.2015, Glasgow.

Kurssikirja sähköistyy: Kotimaisten e-kurssikirjojen pilotointia korkeakouluissa. Esitys seminaarissa Sähköisen julkaisemisen päivä, 28.9.2015, Helsinki.

Lehdistötiedote 23.9.2015

Lisätietoja antaa FinELib-toimisto: finelib (at) helsinki.fi